

[Ministeren for Handel, Industri og Søfart.]

Værdien af Udførselen i det samme Tidsrum viste ikke den samme Stigning, idet den totale Udførsel for Aarets første 9 Maaneder var ca. 1179 Mill. Kr. mod ca. 1147 Mill. Kr. i 1938; altsaa steg Udførselsværdien i de første 9 Maaneder af 1939 kun med ca. 32 Mill. Kr.

Denne store Merindførsel af en Række nødvendige Raa- og Hjælpestoffer skabte naturligvis et forøget Valutaforbrug, der selvsagt i høj Grad var medvirkende til den Nedgang i Nationalbankens Beholdning af fremmed Valuta, som fandt Sted fra Aarets Begyndelse til Krigens Udbrud, som nævnt fra 115 Mill. Kr. til ca. 88 Mill. Kr. Nedgangen var ikke i sig selv foruroligende, fordi den modsvaredes af Lagerbeholdninger, som vi i Dag nyder godt af, idet Landet paa flere Punkter har forskaffet sig betydelige Varebeholdninger, som, hvis de skulde have været tilvejebragt efter Krigens Udbrud, vilde have lagt Beslag paa væsentligt større Beløb. Paa den anden Side viser Begivenhedernes Udvikling med den største Klarhed, at de i Foraarets og Sommerens Løb foretagne private og offentlige Beredskabskøb — de indtil Krigens Udbrud og i Tiden derefter effektuerede — har været saa store, som vore økonomiske Kræfter tillod det, og at større Beredskabskøb, hvad jeg ogsaa fremhævede, da vi for nogen Tid siden drøftede Benzinspørgsmaalet her i Tinget, vilde have bragt os i endnu større valutamæssige Vanskeligheder end dem, vi nu kæmper med.

Ved Udgangen af August Maaned i Aar var Stillingen som nævnt den, at Danmarks Nationalbank havde en Valutabeholdning paa ca. 88 Mill. Kr. mod en Valutabeholdning ved Aarets Begyndelse paa 115 Mill. Kr. Fra den første Uge i September begyndte Nedgangen at tage Fart. Jeg skal til Oplysning nævne nogle Tal for Nedgangen i Nationalbankens Valutabeholdning. Den 15. September var den dalet til 70,9 Mill. Kr., den 23. September viste et yderligere Fald til 48,4 Mill. Kr., og ved Udgangen af September var Beholdningen nede paa 38,8 Mill. Kr. Opgørelsen over den første Uge i Oktober viste yderligere Nedgang, idet Beholdningen pr. 8. Oktober var dalet til 26,3 Mill. Kr., den følgende Uge var Beholdningen yderligere dalet, og Opgørelsen pr. 14. Oktober viste, at den nu var gaaet ned til 18,7 Mill. Kr. Opgørelsen i Nationalbankens Oversigt pr. ultimo Oktober viste, at Banken nu kun havde en disponibel Valutabeholdning paa ca. 8 Mill. Kr.

Denne meget betydelige Nedgang har selvsagt sine Aarsager, som det ikke er svært at faa Oje paa. Jeg peger først paa, at Betalingsvilkaaene for alle de Varer, som Danmark skal have tilført udefra, ved Krigens Begyndelse er blevet totalt ændret. Før Krigen var Stillingen den, at der for en meget væsentlig Del af de Varer, vi skulde have indført, var en Kreditfrist, der normalt varierede fra 1 til 3 Maaneder, men nu er Stillingen blevet en ganske anden, fordi alle vil købe de for os nødvendige Varer, saaledes at det nu er den, der sælger disse Varer, der kan bestemme Salgsvilkaaene. Den udenlandske Sælger forlanger nu i mange Tilfælde ikke alene kontant Betaling, men Betaling allerede ved Varernes Afskibning eller endog straks eller Aabning af Rembours ved Ordrens Afgivelse. Stillingen er altsaa for mange Varer den, at al Kredit er blevet sløjftet, og det er for et Land som Danmark, der i saa høj Grad er afhængigt af Varetilførsler udefra, et økonomisk Forhold af meget betydelig Rækkevidde. De foreliggende Oplysninger angaaende Betalingsvilkaaene før Krigen og nu viser, at der for de fleste Varers Vedkommende nu kræves Forudbetaling under en eller anden Form mod tidligere Kredit over kortere eller længere Tid.

Jeg skal ikke komme ind paa en detailleret Opregning af de ændrede Betalingsvilkaaer for de forskellige Varer, men blot eksempelvis nævne, at medens Importørerne før Krigen f. Eks. ved Indkøb af vegetabiliske Spindestoffer kunde opnaa Kredit paa 30 Dage, kræves der nu Forudbetaling. Det tilsvarende gælder saadanne Varer som Jutegarn og Bomuldsgarn, idet der herfor nu kræves kontant Betaling eller Forudbetaling mod tidligere 30 Dages Kredit. For Indførselen af Jern kræves nu i stort Omfang Betaling ved Aabning af a vista Rembours ved Varens Afskibning mod tidligere indtil 30 Dages aaben Kredit.

Enhver forstaaer, at saadanne ændrede Betingelser for Betalingen af den Vareimport, der er livsvigtig for vort Land, har de største Konsekvenser for Landets Valutastilling paa en Tid, da Landets Indtægter i fri Valuta praktisk talt er uændret, og hvor Nationalbankens Valutabeholdning i Forvejen paa anden Maade er udsat for ekstraordinær Belastning gennem Betaling af Varegæld til udenlandske Leverandører for de foregaaende Maaneders store Import og gennem stærkt stigende Priser paa alle de Varer, Landet skal erhverve udefra.